וכולן שחזרו בהן אין מקבלין אותן עולמית דברי ר' מאיר רבי יהודה אומר חזרו במטמוניות אין מקבלין אותן בפרהסיא מקבלין אותן איבא אמרי אם עשו דבריהן במטמוניות מקבלין אותן בפרהסיא אין מקבלין אותן ר"ש ור' יהושע בן קרחה אומרים בין כך ובין כך מקבלין אותן משום שנאמר °שובו בנים שובבים א"ר יצחק איש כפר עכו אמר ר' יוחנן הלכה כאותו הזוג *ת"ר בראשונה היו אומרים חבר ונעשה גבאי דוחין אותו מחבירותו פירש אין מקבלין אותו חזרו לומר פירש הרי הוא ככל אדם רב הונא בר חייא איצטריכא ליה שעתא הוה עייל גביה רבה ורב יוסף וארבע מאה זוגא דרבנן שמע דאתו קטיר להו ארבע מאה ג] תכתקי לסוף שמעו דנעשה גבאי שלחו ליה זיל לחשיבותיה זיל לקדמותיה שלח להו הדרי בי רב יוסף לא אזל רבה אזל רב יוסף אמר תנינא פירש אין מקבלין אותו רבה אמר תנינא חזרו לומר פירש הרי הוא ככל אדם : תנו רבנן *כל הבכורות אדם רואה חוץ משל עצמו ורואה את קדשיו ואת מעשרותיו ונשאל על טהרותיו אמר מר כל הבכורות אדם רואה חוץ משל עצמו במאי עסקינן אילימא בחד מי מהימן אלא בתלתא ומי חשידי והתנן °מיאנה או שחלצה בפניו ישאנה מפני שהוא בית דין לעולם בחד *וכדאמר רב חסדא א"ר יוחנן ביחיד מומחה הכא נמי ביחיד מומחה. ורואה את קדשיו דאי בעי מיתשיל עלייהו ומעשרותיו דאי בעי *שדי ביה מומא בכוליה עדריה ונשאל על טהרותיו דהא *חזו ליה בימי טומאתו :

הדרן עלך עד כמה ישראל חייבין

כל *פסולי המוקדשין ב] *(הנאתן להקדש) נמכרין באיטליז ונשחטין באיטליז ונשקלין בליטרא חוץ מן הבכור והמעשר שהנייתן לבעלים פסולי המוקדשין הנייתן להקדש ושוקלין מנה כנגד מנה בבכור :

גמ'

וכולן שחזרו בהן . קיימא דהך ברייתא דלעיל היא דקתני הבא לקבל דברי חבירות חוץ מדבר אחד וכן כהן שקיבל עליו דברי כהונה חוץ מדבר אחד וכן בלוי שקיבל עליו דברי לויה חוץ מדבר אחד אין מקבלין אותן שנאמר המקריב את דם השלמים וגו' בזמן שהכהנים עושין רצונו של מקום מה כתיב בהם חלקם נתתי אותם מאשי וכשאין עושין רצונו של מקום מה כתיב בהן מי גם בכם ויסגור דלתים וכולן שחזרו בהן אין מקבלין אותם עולמית כו' בתוספתא דמסכת דמאי בפ' ב' האורז במקומו מותר בחלה אנטוכיא): **עשו דברים במטמוניות** . שלא חיללו שם שמים בפרהסיא מקבלין אותם: **כאותו הזוג** . ר"ש ור' יהושע בן קרחה : **גבאי** . ממונה למלך לגבות מס מישראל : **פירש** . מן הגבאות : **איצטריכא ליה שעתא** . שהיו חכמים צריכין לו לשאול הימנו הלכות: **קטר להו** . קשר ותיקן להם ארבע מאות: ג] **תכתקי**. כסאות: **זיל לחשיבותיה** . ילך לחשיבותיה אחר החשיבות שבחר לו להיות מוכס ואנו לא נלך אצלו : **הדרי בי** . מגבאות : ד] **ורואה את קדשיו** . אם יש לו שלמים בביתו ונפל בהן מום יראה אם קבוע הוא ויפדם ויוציאם לחול : **ומעשרותיו** . מעשר בהמה שנפל בהם מום : **ונשאל על טהרותיו** . הוא עצמו אם בקי בהלכות נשאל לעצמו על טהרותיו אם אירע בהן ספק ואינו צריך לילך אצל חכם אחר : ה] **חוץ** משל עצמו . שאין כהן רשאי לראות מום של בכורותיו ולהתירו]: **ואחד מי מהימן** . להתיר בכור ואפילו של אחרים והאנן תנן לקמן בפרק כל פסולי המוקדשין (דף לו:) בכור שניסמית עינו ונקטעה ידו הרי זה ישחט על פי שלשה בני הכנסת : **אלא בתלתא** . וכהן בעל הבכור אחד מהן : **ומי חשידי** . כולהו בשבילו : **והתנן** . ביבמות : **מיאנה או שחלצה** . אשה לפני החכם מותר לישאנה ואינו נחשד לומר על מנת כן התירה : **מפני שהוא ב"ד** . כלומר שלא ו] היה לבדו שם אלא בית דין שלשה הוו שם : **כדאמר רב חסדא אמר רבי יוחנן ביחיד מומחה** . במסכת נדרים בפרק נערה המאורסה (דף עח.) : **ורואה את קדשיו** . ואינו נחשד לומר על מום עובר שהוא קבוע דמה לו לשקר הא אם היה רוצה להוציאן ז] לחולין יכול לעשות בהיתר ולישאל לחכם ולפתוח בחרטה דהקדש טעות ולומר בטעות הקדשתיו אבל בבכור דהיינו לא אקדשיה דהא מרחם קדוש ליכא למימר הכי ונחשד : **ומעשרותיו** . דאינו נחשד לומר על עובר שהוא קבוע דאי הוה בעי מעיקרא הוה עביד בהיתירא קודם שיעשר עדרו : **שדי מומא בכולהו** . דעדיין אינן קדושים דליהוי כמטיל מום בקדשים ואח"כ יעשר דמעשר בבהמה חל על המום דכתיב (ויקרא כז) לא יבקר בין טוב לרע הילכך אינו נחשד : **ונשאל על טהרותיו** . אינו חשוד לומר על טמא טהור דאם טמאות הן מה יפסיד הא ח] *חזא ליה בימי טומאה ובחולין קמיירי דתרומה טמאה לא חזיא ליה אפילו בימי טומאתו ט] :

הדרן עלך עד כמה

כל פסולי המוקדשין . קדשים שנפל בהן מום : **הנאתן להקדש** . אם מוכרין אותן ביוקר (א) הנאת הקדש היא ובגמרא מפרשא כולה : **באיטליז** . בשוק שלוקחין הרבה ונמכר ביוקר : **ונשקלין בליטרא** . כדרך שהקצבין מוכרין בשר חולין (ב) : **בכור ומעשר** . שאם נמכרין ביוקר הנאתן לבעלים . בכור הנאתו לכהן ומוכר הבשר לכל מי שירצה דבשר בכור נאכל לכל אדם והכהן נוטל דמיו ולכהן קרי בעלים של בכור, ומעשר הנאת מכירתו ביוקר לבעליו ישראל היא ומשום הנאת הדיוטות לא מזלזלין בקדשים לנהוג בהן מנהג חולין למוכרו באיטליז אלא בביתו ואף על פי שלא יקפצו עליהם בני אדם כל כך ואין נשקלין בליטרא אלא באומד ואם יפסיד לית לן בה : **ושוקלין מנה כנגד מנה בבכור** . שאם יש לו חתיכת בשר חולין שנשקלה בליטרא יכול לשקול בשר בכור כנגדה :

וכולן שחזרו בהן כו' . פ"ה בפ"ק דע"ז (דף ז) אגזלנים ועמי הארץ קאי שחזרו מרשען למוטב וזהו תימה למה אין מקבלין אותם *דמשמע דאין תקנה י] לעשות עם הארץ [חבר] שמקבל עליו דברי חבירות כו' ועוד דלשון עולמית משמע שכבר קבלו פעם אחרת ועוד דאמר רבי יהודה חזרו בהן במטמוניות אין מקבלין אותן יא] שאם חזרו למוטב במטמוניות ולא בפרהסיא *אין מקבלין אותן יב] *וכי זו יראת שמים בסתר ואומר ר"י דקאי ארישא דקתני בתוספתא דדמאי בפרק שני עם הארץ שקבל עליו דברי חבירות כו' (עובד כוכבים שקבל עליו דברי חבירות כו') יג] גר שקיבל עליו דברי תורה כו' כהן שקבל עליו כהונה כו' לוי שקבל עבודת לויה כו' והדר קתני וכולן שחזרו בהן כלומר שחזרו לסורם וקלקלו מעשיהם יד] אין מקבלין אותן עולמית כיון דלא יכלו לעמוד בה ר' יהודה אומר במטמוניות כלומר שחזרו לסורם במטמוניות ובגלוי נזהרין על דברי חבירות אין מקבלין אותן שגונבין דעת הבריות ואין עושין אלא לפנים אבל אם לגמרי קלקלו מעשיהם אף בפרהסיא מקבלין אותן כשישוב דכשחוזרין *חוזר' לגמרי :

איכא דאמרי עשו דבריהם במטמוניות. שהכרנו בהם מתחלה קודם שחזרו לסורם שהיו נוהגין דברי חבירות אף בסתר מקבלין אותם כשישובו אבל אם לא הכרנו בהם מעולם שעשו דברי חבירות כי אם בפרהסיא ובגלוי לא היו נזהרין היטב אין מקבלין אותם שגונבי דעת הבריות הם : **דהא** חזו ליה בימי טומאתו . תימה ותרומה טמאה דלא חזיא ליה *וכי לא יהיה נאמן וכן בשאר כל איסור והיתר ובהדיא אמרינן בריש הדר (עירובין ד' סג.) האי צורבא טו] דרבנן חזי ליה לנפשיה :

הדרן עלך עד כמה

חוץ מן הבכור והמעשר שהנאתן לבעלים . אע"פ שמפרש טעם משום דהנאתן לבעלים על כרחין מדאורייתא היא כדמוכח בפרק קמא דתמורה (דף ח.) ובסוף חלק (סנהדרין דף קיב:) גבי עיר הנדחת דדרים בהמתך מי שנאכלין בתורת בהמתך יצא בכור ומעשר שאין נאכלין בתורת בהמתך *דתנן כל פסולי המוקדשין נמכרין באיטליז חוץ מן הבכור והמעשר ושמא משום קרא נפקא דאין נוהגין טז] בזיון בדבר שאין הנאתן להקדש :

במעשר

נא א מיי' פ"י מהל' משכב ומושב הל' ח :

ועוד דמשמע הכא דיש תקנה לע"ה שמקבל עליו כו' נ"ק

נב ב מיי' פ"ג מהל' בכורות הל' ח טוש"ע יו"ד סי' ש"ב סעי' ג :

וכי זו דרך רשעים שיהיו מעשיהם מקולקלים בגלוי ויהיו יראי שמים כו' מהרש"א

בתוס' ליתא

נג ג מיי' פ"ה שם הל"ט:

נד ד מיי' פ"י מהל' גירושין הלכה טו טוש"ע אה"ע סי' יב סעי' ב :

א ה מיי' פ"א מהל' איסורי מזבח הלכה יב ופ"א מהל' בכורות הלכה יח סמג עשין קמג טוש"ע יו"ד סי' שו סעי' ו :

נ"ל חוזרין

רש"א הד"ה

גליון הש"ס

תוס' ד"ה דהא וכו' וכי לא יהיה נאמן . עי' בר"ש סוף פ"ב דנגעים :

[במשנה שבמשניות וכן בתמורה ובשאר דוכתא ליתא ובר"ש וברמב"ם ג"כ ליתא]

[ליתא שם לפנינו ופ"ש ברש"י ד"ה לעולם וכו' יצאו אלו שיש להם בה לוי שאין אומרין בהמת עיר הנדחה אלא בהמה בכור ומעשר]

חו נ"ק

ע"ז ז. תוספתא דדמאי פ"ב

שמי הס"ד והשאר יש למחוק נ"ק

תוספתא דדמאי פ"ג

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הנאתן וכו' ביוקר טובת הנאה להקדש הוא : (ב) ד"ה ונשקלין וכו' חולין הס"ד ואח"כ מ"ה חוץ מן הבכור והמעשר שאם נמכרין ביוקר הנאתן לבעלים כנ"ל והד"א :

נגעים פ"ב מ"ה

יבמות כה: קח:

[יבמות כה: נדרים עח. ע"ש ב"ב קכ: קכא.]

[לקמן לה: לו: נג:]

חו נ"ק

[לקמן לג:] ביצה כח. תמורה ח. כא. כד. זבחים עה: חולין קלג:

רבינו גרשום

וכולן שחזרו בהן . אשת חבר שניסת לעם הארץ ובתו של חבר ועבדו של חבר ועכשיו רוצין להיות שוב חבירים אין מקבלי': חזרו במטמוני'. ולא בפרהסיא אין מקבלין אותן : איכא דאמרי אם עשו דברים במטמוניות . כלומר אם במטמוניות לא הפסידו בטהרות מקבלין דלא נתפרסם לרבים שלא שמרו טהרות הילכך מקבלין דדומה שהן בחזקתן שהיו תחילה : ונעשה גבאי . מוכס : פירש . מגבאותו : איצטריכא ליה שעתא . לישאל ממנו דבר הלכה לפי שהיה חכם גדול . ואיכא דאמרי חלש הוה והיו צריכין לבקרו. למ"ה : קטר להו ת' תכתקי . עיטר להם. (עיטר להם) ד' מאות כיסאות : זיל לחשיבותיה זיל לקדמותיה. כלומר הואיל והיה כבר גבאי ילך לו לחשבותו ולאומנתו הראשון ואנו לא נלך אצלו : מי חשידי . אפי' בשל עצמן : וכדאמר רב חסדא ביחיד מומחה . רואה בכורות הכא נמי ביחיד עסיקי' דאינו רואה של עצמו משום חשד : ורואה את קדשיו . ונאמן לומר מום קבוע הוא ויכול לפדותן אפי' כדשמואל : הואיל דאיבעי מיתשיל עלייהו . לפני חכם ויכול לומר לא זה הקדשתי אלא אחר ולא היה מוקדש הם הכי נאמן להתירו : ומעשרות להתירן במומן שלא יצרכו לאוכלן לפנים מן החומה הואיל דאי בעי שדי מומא בכוליה עדריה והרי המעשר בעל מום מעצמו: ונשאל על טהרותיו . דבני ביהו יכולין לשאול לו אם נולד ספק טומאה בטהרותיו ונאמן להתיר הואיל והא חזו ליה. כשהן טמאין לאוכלן בימי טומאתו אמרינן מה לו לשקר יאמן הוא : הדרן עלך עד כמה

איטליז . בשוק של קצבין.הואיל והנאתן להקדש . דמיהן רשאי בהן לזלזל ולמוכרן באטליז ולשוקלן . שבשוק נמכרין ביוקר והוא ריוח להקדש . אבל בכור הואיל והנאת דמיו לבעלים אין רשאי לזלזל בהן ואע"פ שאין שוקלין כנגד ליטרא עצמה אבל יכול לשקול בשר בכור כנגד ליטרא בשר חולין . והיינו מנה כנגד

שיטה מקובצת

א] תכפקי ס"א ספסקי' ס"א תכתכי : ב] הנאתן. גילון בכל הס"י ל"ג הכא הנאתן להקדש משום דבסיפא קתני לה וכן היא נוסחאת הרמב"ם אבל רש"י ז"ל גרים לה הכא וצ"ע ושמא רש"י לא גרים לה בסיפא אבל בכל הספרים איתא: ג] תכתקי ס"א ספסקי: ד] מגבאות הס"ד ומה"ד חוץ משל עצמו שאין כהן רשאי לראות מום בבכורותיו ולהתירו הס"ד ומה"ד ורואה: ה] הד"ה חוץ כו' עד ולהתירו נמחק מכאן ומקומו למעלה : ו] שלא הוא היה : ז] להוציאן להולין יכול לעשות כו' לחכם עליהם ולפתוח : ח] הא חזו ליה : ט] טומאתו אלא להסקה הס"ד : י] תקנה לע"ה לעשות חבר בשום ענין ועוד דלעיל תניא בדברי ר' מאיר עם הארץ שקיבל עליו : יא] אותן פי' שאם : יב] אותן דא"כ דעתם לחזור לסורם ולכך אינם רוצים לחזור בפרהסיא כי אם בסתר ומה שיטה היא זו אדרבה טפי עדיף ירא שמים בסתר וכי דרך רשעים הוא כך שעושין בגלוי רשע וחסידות ופרישות עושין בסתר : יג] גר שקיבל עליו דברי חברות כו' עובד כוכבים שקיבל עליו דברי תורה כו' כהן שקיבל עליו עבודת כהונה : יד] מעשיהם אחר שקיבלו עליהם דברי חברות אין : טו] צורבא מדרבנן חזי : טז] דאין נוהגין מנהג בזיון :

מר

נושא
אנשים שקבלו חברות וחזרו לסורן (עי' ר"ת בתוס' ד"ה וכולן) האם מקבלים אותם בחזרה

נושא
- אדם חשוד לגבי בכורותיו אבל לא לגבי קדשיו ומעשרותיו
- כמה צריכים לראות מום בכור

מבנה

שלבי בירור
כדי לדעת כמה צריכין לראות מום בכור